

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Barbory Kramářové:
Novelistika Emilijana Staneva (s ohledem na českou recepci jeho díla) (KJBS
FF UK, Praha 2013, 63 s.)

Kandidátka Barbora Kramářová se ve své bakalářské práci pokusila analyzovat a interpretovat pětici novel významného bulharského prozaika 20. století Emilijana Staneva (1907–1979). Soustředila se zejména na Stanevovy ženské figury – přistupuje k nim psychologicky, ale dotýká se i dobového společenského postavení ženy. Každou z pěti próz pak zasazuje do kontextu celého Stanevova díla a všímá si i aspektů naratologických.

Na úvod kandidátka podává hutnou Stanevovu biografii (s. 10–13). Je schopna funkčně využívat sekundární literatury, zapojovat načtená fakta do svého výkladu životopisného, na nějž dále navazuje v části interpretační.

Vývojová charakteristika Stanevova stylu je načrtnuta na s. 14–19. Je volným pokračováním části biografické. Vcelku zdařilá je pasáž o Stanevově vztahu k přírodě, o jeho animalistických prózách, k nimž lze přiřadit i analyzovanou *Černoušku* (Чернишка). Za přínosnou považují paralelu s českým autorem R. Těsnohlídkem, ovšem z analogických osobností světové literatury zde postrádám zejména jméno Jacka Londona. Více mohla být rozpracována symbolická opozice animalismus vs. antropocentrismus, projektovaná do celé řady Stanevových próz. Z chybějící sekundární literatury má pro vývoj Stanevovy poetiky, zvláště pro souvislosti jeho animalistické tvorby s díly pozdějšími, velkou důležitost studie Tonča Žečeva *Poetika E. Staneva* (Поетиката на Е. Станев, v jeho knize *Съвременни образи и идеи*. София 1964, s. 149–255). Ohledně konceptu silných ženských postav u Staneva by nebylo od věci podrobněji srovnat jeho hrdinky např. s Elin-Pelinovými či Jovkovovými (na základě knihy Stojana Ilieva *Българската Мадона*. София 1998, kterou kandidátka cituje v jiné souvislosti) (problematiky se Kramářová dotýká např. na s. 24 a 27, škoda že zůstalo jen u několikaslovných konstatování). Důrazněji okomentován měl být rozpor mezi Stanevovým tvrzením „V románech, které vycházely v období jeho života, se jen velmi sporadicky odrážela současnost a autoři jen přetvářeli známá historická témata“ (s. 18) a charakteristikou jeho románu *Ancikrist* „Navzdory tomu, že se román vrací o šest století zpátky do minulosti, zabývá se aktuálními problémy a moderní dobou“ (s. 19).

Precizně provedená je aplikace definice novelistického žánru na reprezentativní díla bulharské literatury (s. 20–26). U zmínky o románové vlně v padesátých letech 20. století by bylo dobré upozornit na první vzmach bulharského románu již v letech třicátých (s. 24).

V interpretační kapitole (s. 27–52), vlastním jádře celé práce, kandidátka prokazuje uspokojující úroveň vykládat umělecké texty, přičemž neopomíná ani jeden velice důležitý aspekt – dobové kritické ohlasy jednotlivých děl. Jde o interpretace logicky začátečnické (někdy u kandidátky splývá dobový, ideologizovaný stanevovský diskurs s vlastním, současným diskursem autorským), ale cením si na nich toho, že jsou podepřeny samostatnou a soustředěnou četbou a že vcelku korespondují s východiskovými částmi práce.

Závěrečný exkurs týkající se problematiky české recepce Stanevova díla (s. 53–58) je z hlediska ostatních partií práce popisnější a ve větší míře je jakousi komentovanou bibliografií jednotlivých překladů a ohlasů než analýzou českého obrazu autorovy osobnosti a zejména tvorby (už samotný soupis této bibliografie na s. 56–58 má však svůj nepopíratelný význam). Kramářová si v náznaku všímá některých podstatných rysů českého „stanevovského diskursu“ (viz kritiku frázovitě publicistiky Z. Urbana), ale bylo by třeba vyvodit ze shromážděných faktů všeobecnější závěry: např. že v českém prostředí nebyl žádný domácí badatel schopen podat výstižné zhodnocení Stanevova významu (bylo nutné opírat se o bulharské autority – jako v případě P. Dinekova); u slovenských stanevovských reflexí (Kramářová se věnuje hlavně J. Koškovi) měl být detailněji reflektován dobově poplatný doslov též slovensky publikujícího Bulhara Georgiho (Juraja) V(ä)lčeva *Emilian Stanev a*

cesty modernej bulharskej prózy (vyšel ve slovenském stanevovském výboru *Lesnou stopou*. Bratislava 1961, s. 283–293), který ostatně kandidátka zná a cituje na jiném místě (s. 17 a 18); zcela opominuta zůstala otázka kvality překladu Stanevových děl.

Závěr bakalářské práce tvoří stručné résumé výsledků bádání (s. 59–60) a bibliografie (61–63). Podstatný postřeh o „románovosti“ *Trnovské princezny* (s. 59) měl být náležitě rozveden v interpretační části – na novele je dobře patrné, jak po široce rozvětveném prologu autorovi postupně docházely síly (zvláště rychlý závěr novely vypovídá o Stanevově nedostatku epické tvůrčí invence).

Ostatní výtky se týkají zejména autorčina doposud nevypracovaného stylu, kdy v některých formulacích zůstaly patrné rysy ne zcela přesného a namnoze začátečnický neobratného vyjadřování; totéž platí i o parafrázích (či volných překladech) bulharských předloh. Jen namátkou zmíním: „jsou zařazena tematicky podobná díla, která si jsou podobna v mnoha aspektech“, s. 8; „V důsledku upřednostňování všech svých zálib“, s. 10; „věnoval [se] tvorbě románů a především literatuře pro děti a mládež, v níž se stal jedním z nejvýznamnějších představitelů“, s. 11; „Bulharská akademie věd rozhodla o zvolení Staneva jako řádného akademika mezi členy Bulharské akademie věd“, s. 12; „oceněn speciální cenou poroty“, ibidem; překlad „химни“ jako „žalmy“, s. 16 – naprosto nevhodné v kontextu angažované literatury ve službách budování „nového“ Bulharska; „Téma války však nebylo prioritním poselstvím novel“, ibidem; „Stanevovy novely jsou bezpochyby jednou z nejvýznamnějších děl bulharské poválečné prózy“, s. 20; „Jako bezpočet spisovatelů stojících ideově proti režimu byla jeho díla doceněna až po úplném osvobození od dogmat totalitní éry“, s. 25; opakovaně „ranění“ m. „zranění“, s. 35; aj.).

Frekvence pravopisných chyb a překlepů je poměrně nízká („nejznámější autorovi novely“, s. 56; „dalších významných bulharských literáty“, s. 60; občas se objevuje ъ v platnosti bulharského з, např. s. 4, 62; vcelku výjimečné jsou deformace vzniklé kontaminací latinky a azbuky, např. ПЕТШИИЕК m. PETŘÍČEK, s. 62), formální úprava (citace, bibliografie) je vyhovující a dodržen byl i předepsaný minimální rozsah práce.

I přes zmíněné výtky považuji bakalářskou práci B. Kramářové za plně vyhovující obsahovému záměru a původnímu zadání a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 1. září 2013

PhDr. Marcel Černý, Ph.D.